

ธรรมจริยา : บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นกับการสื่อสารทางการเมือง

Morality : The role of local politicians and political communication

นฤมล โคตรสาขา Naruemon Khotsakha

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

Udon Thani Provincial Administrative Organization

naruemontammy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นในด้านการสื่อสารทางการเมืองบนพื้นฐานการปฏิบัติที่ดีตามหลักคุณธรรม โดยยึดหลักการสื่อสารทางการเมืองด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันจะทำให้เกิดการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม ดังคำว่า ธรรมจริยาที่หมายถึงการประพฤติถูกต้องตามธรรมอันจะทำให้เกิดคุณธรรมในการเป็นนักการเมืองที่ดี ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการช่วยให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในท้องถิ่น การนำหลักทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองคือ SMCR ประกอบด้วย ผู้สื่อสาร เนื้อหาของสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ทั้งนี้ยังได้นำหลักสังคหวัตถุธรรมมาเป็นหลักด้านคุณธรรมอีกด้วย จากหลักดังกล่าวสามารถวิเคราะห์บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีได้ดังนี้ นักปฏิบัติที่ดีคือการทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดถือความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการทำหน้าที่ นักสร้างสรรค์คือการริเริ่มสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับประชาชนและนักการเมืองด้วยกันเอง นักสังคมสงเคราะห์คือการเสียสละช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มความสามารถ นักพัฒนาคือการเป็นผู้ที่พัฒนาตนเอง คณะทำงานองค์กร และท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง นักประสานคือการเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงความร่วมมือให้เกิดในท้องถิ่นได้อย่างดี จากบทบาทที่กล่าวมาทั้ง 5 ประเด็นนี้นอกจากจะช่วยให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีแล้ว ยังช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีอันส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมืองอีกด้วย

คำสำคัญ : ธรรมจริยา. บทบาท. นักการเมืองท้องถิ่น. การสื่อสารทางการเมือง

Abstract

This article focuses on presenting opinions on the duties of local politicians in terms of political communication based on good practices in accordance with moral principles. By adhering to political communication principles with Buddhism principles. which will benefit the public as the word Dharma. which means the correct conduct. which will create a good moral in becoming a politician. Which local politicians are important in helping to create good political culture in local The introduction of political communication theory is SMCR. consisting of the content of the substance. Communication channels and recipients. also have the principles of Sangha Dharma as a virtue. From the said principle. can analyze the role of good local politicians as follows A good practitioner is to make a good role model in adhering to honesty and responsibility. The creator is the initiative to create good political culture for the people and politicians themselves. Social workers are sacrifice to help society at full capacity. Developers are self -development. working group. organization and local to progress continuously. The coordinator is a person who can connect the local cooperation well. From the above roles. these 5 issues. in addition to helping to create good political culture Also helps to create a good image that affects the credibility of politicians as well.

Keywords : Thammachariya. roles. local politicians. political communication

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (จรัส สุวรรณมาลา. 2550) นับตั้งแต่การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยได้เริ่มวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2540 (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539) จะเห็นได้ว่าการ

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองท้องถิ่นได้มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องจากเป้าประสงค์หลักคือการตอบสนองต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น กล่าวได้ว่าก่อนจะได้รับเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกท้องถิ่น ผู้สมัครจะต้องมีการสื่อสารที่ดีด้วยเพื่อให้เกิดความชัดเจนในนโยบายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกของประชาชนด้วย

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารของการเมืองเป็นกิจกรรมที่เผยแพร่ทั่วไป จากคนหนึ่งไปหาอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้อีกกลุ่มหนึ่งเข้าใจ การสื่อสารทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับอำนาจและผลประโยชน์ สารสนเทศทางการเมืองซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การเมือง นโยบายทางการเมือง ที่ผ่านมาการกลั่นกรองจนนำไปสู่การขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ ของทางการสื่อสาร ส่วนใหญ่จะได้แก่ รัฐบาล พรรคการเมือง สื่อสารมวลชน หรือของทางการสื่อสารอื่นๆ ที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ ผู้รับสาร คือ คนที่มีความสนใจทางการเมือง นโยบายสาธารณะ โครงการ หรือกิจกรรมที่เป็น ผลมาจากระบบการเมือง (สุรพงษ์ โสธะเสถียร. 2545) การสื่อสารการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต่อพลเมืองและประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดการสนองตอบต่อกิจการสาธารณะที่เกิดจากท้องถิ่น (Kokphon. 2009) โดยลักษณะสำคัญของการสื่อสารตามแนวคิดของ Karl W. Deutsch คือระบบเครือข่ายการสื่อสาร โดย บุคคลทั้งหลายในระบบถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลักษณะของวงจรสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แบบสองทาง ซึ่งหมายความว่า มีการป้อนกลับของข้อมูล (Feedback) การตอบสนองสิ่งที่เป็นปัจจัย นำเข้าในกระบวนการจะก่อให้เกิดข่าวสาร ข้อมูลใหม่ที่จะกลายเป็นตัวควบคุมและตัวกำหนดพฤติกรรมใหม่ (เสถียร เขยประทับ. 2540. หน้า 140) การสะท้อนถึงฐานะความเป็นกลางระหว่างรัฐกับประชาชน ที่มีผลต่อระบอบการปกครอง ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การกระทำและความต้องการของภาครัฐ ตลอดจนเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นเพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบ

หลักคำสอนเกี่ยวกับสังคหวัตถุ 4 คือ หลักการสงเคราะห์หรือเรื่องการสงเคราะห์กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีลักษณะพฤติกรรมที่รู้จักแบ่งปัน รู้จักการให้เสียสละยินดีในความสุขของผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไกล่เกลี่ยความแตกแยกในหมู่คณะ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตา (พุทธทาสภิกขุ. ๒๕๒๕. หน้า 395) จึงได้นำหลักสังคหวัตถุธรรมที่เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็น

เครื่องกำกับในการบริหารงานทุกด้านย่อมเป็นการประสานความเชื่อ แนวคิดในเชิงจริยธรรมของสังคม เข้ากับจริยธรรมทางการเมือง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้ในทางการเมืองท้องถิ่น

บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของกระบวนการการเมืองท้องถิ่นที่กำหนดหลายปัจจัยตามมา กลไกของการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะก่อให้เกิดความรู้และเข้าใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดการบริหารท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ เรียกได้ว่าบทบาทหลักของนักการเมืองท้องถิ่นที่นอกเหนือจากการพัฒนาชุมชนแล้ว ยังต้องประสานความเข้าใจทางการเมืองให้กับประชาชนด้วย เพียงแต่ว่าความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับแต่ละยุคสมัยของการเมือง ซึ่งมีที่มาของอำนาจทางการเมืองแตกต่างกัน

บทบาทนักการเมืองท้องถิ่น

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น ถือเป็นชนชั้นนำ (Elite) ในชุมชนที่มีบทบาทอย่างมาก โดยเฉพาะเทศบาลตำบล บทบาทความสำคัญเหล่านี้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลในทางปฏิบัติ และจะก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือมุ่งประสงค์ให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชนนั้น ๆ ได้อย่างไร เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับ กระแสการกระจายอำนาจของรัฐ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากขึ้นเพียงไรและสามารถเข้ามาแก้ไข ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตามเจตนารมณ์ในการวางแผนของกระบวนการกำหนดนโยบายของเทศบาลตำบลหรือไม่ ซึ่งผู้ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแสดงบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบล (พระศกลวัฒน์ จิตตปัญโญ. 2563 : 2) จึงเห็นได้ว่าบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตทั้งในส่วนของ การรับนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน และการรับรู้หน้าที่พลเมืองที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

คุณลักษณะที่จำเป็นต่อประสิทธิภาพของนักการเมืองท้องถิ่นได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality) ประกอบด้วย มีพลังสูง มีความทนทานต่อความเครียด มีความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นอำนาจภายในตนเอง มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์มีคุณธรรมและความซื่อสัตย์ยึดมั่นในหลักการ 2) คุณลักษณะด้านแรงจูงใจ (Motivation) ประกอบด้วย มีแรงจูงใจด้านอำนาจสังคม มีความต้องการมุ่งมั่นความสำเร็จสูง มีความต้องการด้านความรักผูกพัน 3) คุณลักษณะด้าน

ความสามารถ (Ability) ประกอบด้วย มีความสามารถทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีทักษะด้านมโนทัศน์ มีทักษะด้านความคิด และมีทักษะในการเกลี้ยกล่อม (G. Yukl. 1998 : 244) คุณลักษณะของนักการเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บทบาทมีความชัดเจนที่จะทำให้เห็นได้ว่าความสามารถเป็นตัวกำหนดบทบาทที่เป็นจุดยืนสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นได้ถึงบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาในท้องถิ่นนั่นเอง

การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารเป็นกระบวนการ เริ่มต้นจากผู้ส่งสาร ซึ่งอาจเป็นบุคคลคนหนึ่งหรือกลุ่มคนที่มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ทำการส่งเนื้อหาข่าวสาร ซึ่งอาจเป็นคำพูด การเขียนสัญลักษณ์ โดยการเข้ารหัสสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งผู้รับสารจะทำการถอดรหัสเพื่อรับสารนั้น ซึ่งกระบวนการสื่อสารนี้อาจเรียกทั่วไปว่า SMCR Model ประกอบด้วย (David K. Berlo. 1960 : 7)

1. ผู้ส่งสาร (Sender) จากกรอบแนวคิดเรื่องการสื่อสารของ Berlo นั้น จุดเริ่มต้นของการสื่อสารอยู่ที่ผู้ส่งสาร ซึ่งการส่งสารจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้ส่งสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทศนคติ ความรู้ เข้าใจระบบสังคม ระเบียบวัฒนธรรม

2. สาร (Message) องค์ประกอบที่สองของการสื่อสาร คือ “สาร” (Message) จะต้องมีความคุณลักษณะดังนี้ รหัสของสาร (Message code) คือการนำเอาภาษา สัญลักษณ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้รับสาร เนื้อหา (Content) คือสาระที่ต้องการนำเสนอครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ การจัดสาร (Treatment) คือการจัดเรียงลำดับเนื้อหา การเลือกใช้ถ้อยคำ

3. สื่อหรือช่องทางการส่งสาร (Channel) ช่องทางการสื่อสาร หรือพาหนะที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร Berlo อธิบายการนำสารไปสู่ประสาทรับรู้ทั้ง 5 ประการได้แก่การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น การลิ้มรส ซึ่งช่องทางการรับสารดังกล่าวนี้เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า แต่หากเป็นการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนสื่อเหล่านี้ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และสื่อใหม่ เป็นต้น

4. ผู้รับสาร (Reciever) องค์ประกอบที่สี่ของการสื่อสาร คือผู้รับสารเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะวัตถุประสงค์ของการสื่อสารคือการนำสารไปให้ถึงผู้รับสารให้ได้ ดังนั้นในกระบวนการสื่อสาร สิ่งที่ต้องตระหนักถึงเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับสาร ซึ่งในแบบจำลองของ Berlo นี้ผู้รับสารจะต้องถอดรหัสสารของผู้ส่งสาร คุณลักษณะของผู้รับสารจึงเป็นองค์ประกอบเดียวกับผู้ส่งสารทั้ง ๕ ประการ

การมีจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการปฏิบัติตนเคารพกฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เกิด

ธรรมจริยาของการสื่อสารทางการเมือง

พฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งก่อนที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น และเข้ามาเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จำเป็นต้องมีการแสดงออกอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความขัดข้องใจอันจะเป็นต้นเหตุแห่งความขัดแย้งตามมา ซึ่งจะตรงกับความหมายของธรรมจริยาคือการมีพฤติกรรมที่ยึดหลักธรรมในการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นควรนำไปเป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติ จากการศึกษาหลักการสื่อสารทางการเมืองกับหลักสังคหัตถุสามารถวิเคราะหแนวทางในการแสดงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นได้ดังนี้

1. **นักปฏิบัติที่ดี**คือการทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดถือความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในการทำหน้าที่ เป็นการสื่อสารผ่านการทำให้เห็นประจักษ์ด้วยสายตาที่ก่อให้เกิดเป็นความน่าเชื่อถือ อีกทั้งการจะเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นตัวผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่นเองจะต้องมีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กัน จึงถือได้ว่าเป็นการสื่อสารที่ชัดเจนที่สุดในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นไปในทางที่ดีขึ้น

2. **นักสร้างสรรค์**คือการริเริ่มสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้กับประชาชนและนักการเมืองด้วยกันเอง โดยต้องเป็นการเมืองที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งจะต้องเริ่มด้วยการไม่ตั้งต้นด้วยผลประโยชน์ส่วนตน จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบนโยบายหรือโครงการบริการสาธารณะที่มีการดำเนินงาน และตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน

3. **นักสังคมสงเคราะห์**คือการเสียสละช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มความสามารถ เป็นการเข้ามาเพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดกับส่วนรวมที่จะต้องมีการขับเคลื่อนโครงการหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลดีกับประชาชนและท้องถิ่น เรียกได้ว่าเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือในทุกระดับอย่างเต็มความสามารถ

4. **นักประสาน**คือการเป็นผู้ที่สามารถเชื่อมโยงความร่วมมือให้เกิดในท้องถิ่นได้อย่างดี ถือว่าเป็นบทบาทสำคัญที่จะต้องมิวิสัยทัศน์ว่าจะต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความ

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 9 เรื่อง “พุทธวิธี และวิถีครูบา กับการแก้ปัญหาวิกฤตโลก”

(The Buddhist and Kruba Methods to Solve the World Crisis) วันที่ 25 มีนาคม 2566

เกี่ยวข้องให้เข้ามาสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและดำเนินโครงการได้อย่างคุ้มค่าที่สุด

5. นักพัฒนาคือการเป็นผู้ที่พัฒนาตนเอง คณะทำงาน องค์กร และท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความต่อเนื่องและทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอีกบทบาทที่สำคัญคือการพัฒนาความรู้ ทักษะ เครื่องมือให้มีความทันสมัยเหมาะสมแก่การนำไปใช้ ซึ่งไม่ใช่เพียงผู้บริหารเท่านั้นแต่ต้องพัฒนาองคาพยพทั้งหมดไปพร้อมกันด้วย เป็นบทบาทที่ช่วยให้ความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

สรุปได้ว่าจากบทบาทที่กล่าวมาทั้ง 5 ประเด็นนี้จะนอกจากจะช่วยให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีแล้ว ยังช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีอันส่งผลต่อความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมืองอีกด้วย จึงเห็นได้ว่าบทบาทสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่นทั้ง 5 ประการนี้เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ครบกระบวนการ ทั้งยังเป็นผลให้เห็นถึงสิ่งสะท้อนกลับที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือจนนำไปสู่การมีส่วนร่วมตามมาอีกด้วย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ

การสื่อสารทาง การเมือง

- ผู้ส่งสาร
- สาร
- สื่อหรือช่อง
ทางการส่งสาร
- ผู้รับสาร

หลักสังคหวัตถุ 4

- ทาน
- ปิยวาจา
- อุตถจริยา
- สมานัตตตา

บทบาทนักการเมือง ท้องถิ่น

- ทำให้ดู
- เรียนรู้และเข้าใจ
- ใส่ใจส่วนรวม
- ร่วมมือพัฒนา
- ก้าวหน้าไปพร้อม
กัน

จากการศึกษาในประเด็นบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นกับการสื่อสารทางการเมือง ด้วยหลักธรรมจริยาคือการยึดหลักพุทธธรรมในการปฏิบัติ ทำให้เห็นจุดเชื่อมโยงสำคัญคือการนำหลักธรรมไปใช้ในการสื่อสารทางการเมืองที่จะทำให้เกิดเป็นบทบาทที่ควรเป็นของนักการเมืองท้องถิ่น หัวใจหลักคือ ทำให้ดู เรียนรู้และเข้าใจ ใส่ใจส่วนรวม ร่วมมือพัฒนา ก้าวหน้าไปพร้อมกัน

References

- จรัส สุวรรณมาลา. (2550) วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม: 83.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิณเณศพรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) ครั้งที่ 9 เรื่อง “พุทธวิธี และวิถีครูบา กับการแก้ปัญหาวิกฤตโลก”

(The Buddhist and Kruba Methods to Solve the World Crisis) วันที่ 25 มีนาคม 2566

บุญสิริ ขวลิตรำรง. ธรรมโอสธ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์. 2529.

พระศกลวัฒน์ จิตตปัญโญ (วงวียงษ์). (2563). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พุทธทาสภิกขุ. (2525). พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุขภาพใจ.

สุรพงษ์ โสระเสถียร. (2545). สื่อสารกับการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภักดี แอนด์ พรินติ้ง.

เสถียร เขยประทับ. (2540). การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

David K. Berlo. (1960). *The Process of Communication*. New York: Holf. Rinehart and Winston Inc..

G. Yukl. 1998). *Leadership in Organizations*. 4 thed. Engle woof Cliffs. New Jersey: Prentice – Hill.

Kokphon. (2009). *Khukhit khumue kan mi suanruam khong prachachon sum rap nak borihan thongthin*. Partners. Public participation handbook for local administrators. Bangkok : Charan Sanit Wong Kan Phim.

Ritthit. W. 1995). *Sūmuanchon kap khwāmrapphit thāng kotmāi*. Mass media and legal liability. Bangkok : winyuchon.